מו א מיי פ״י מהל׳

מז ב מיי׳ פ"ד מהלי טומאת אוכלין הלכה

שנגות הלכה ה:

ממ ד מיי׳ פ״ב מהל׳ שביחת עשור הל׳ ה

סמג לארון סט טוש"ע או"ח ס" תריב סעיף ו: ב ה מי" וסמג שם טוש"ע

שם פעיף ט בהג"ה:

EX.

ל) ב"מ דף לט: מעילהדף יט: [פסחים לב:],נטי חוס' מנחות סט. ד"ה דבלע כו' כתבו הטעם משום שכבר נתחללה ע"ש], ג) מעילה דף יו., ד) כריתות דף יח: ה) ל"ל שתי. ו) שם. לף ימי, טי ל נפני, זי פסחים ז') [ברכות דף מע: פסחים ד' מע:], ה') [עירובין דף לו. מנחות דף לו:], ש) [ל"ל תענו את נפשותיכם וכל מלאכה לא תעשו דהך פסוק מוקדם בתורה ויקרא כג],
י) [כל השבתות קרויין
שבת בראשית משום דכל מועדות נמי כתיב בהו שבת שבתון הלכך קרי ליה שבת ברחשית שמוקדשת ובח מששח ימי ברחשים קבשבת מששת ימי בומשית דבשבת הראשונה כתיב בו בויכלו ויקדש אותו לשון הרשב"ם ב"ב הכל ע"ל ד"ה שבת ברהב קכנו עיינו 7 ייז שבנו בראשית], **כ**) [ל"ל שבפר" אמור ובעשור שבחומש שבחומש

גליון הש"ם

. גם' שני אין משלם אלא

לא טומאתו ולא דשרן מעילה (מעילה במילחה דמוהר

הפקודים],

שיעורו בכעדשה יטומאתו עד הערב, ומת ושתה בהעלם אחד. ניוס הכפורים, אינו חייב אלא חטאת אחת. דשתיה בכלל אכילה אווה: לשמים ככננ מכים (כריתות יח:). השמר דלאו לאו. השמר דכתינ לא תעשה הוי לאו גמור ללקות, כגון השמר בנגע הלרעת, דמשמע שלא יקוץ יאמעת, דמשמע שנה יקון בהרתו, וכן השמר לך פן מכרות ברית וגו' (מנחות לו: ורנוי"ז נורוריו או.). השמר דעשה עשה. כי האי דושמרת את החוקה (שם) דמשמע שמור לעשות

ור שבלע שופין של נדמ]שהקיאן (וביטלו הוא) שלא בפניו מיחוא חזי. וה"ר

שלוסס. כל דבר שהוא אוכלו שלא כדרך אכילתו קרי ליה כוסס: בל שמומאתו ושיעורו שוה מצמרפין. שמעתי מקשה מאי אינטריך שופין. פרונ"ש בלע"ז שבלע בלא כסיסה: ראשון משלם קרן וחומש. שאף היא דרך אכילתן: ושני משלם דמי עלים לראשון. שהרי קנאן הבל משני מתים שמטמא באהל ומאי טעמא דרבנן דפליגי והא

במחלוקה. השנויה במקום אחר שנויה במשנתנו ולא דברי הכל היא אלא רבי יהושע היא: שטומאתן ושיעורן שוה. כגון שני חלאי זיתים משני מתים או משתי נבילות או שתי חלאי עדשה משני שרלים שומן טומאתן שוה ושיעורן שוה לטמא בשיעור חחד: טומחתו ולח שיעורו. כגון שרץ ונבילה ששניהן טומאת ערב אבל אין שיעורן שוה לטמא שוה בכזית וזה בכעלשה: שיעורו ולא טומחתו. כגון מת ונבילה ששניהן בכזית וזה טומאת שבעה וזה טומאת ערב: בותבר' אינו חייב אלא הטחת חחת. דחד שמח הוח דחכילה ושתיה מחד קרא נפקי: אכל ועשה מלחכה. תרי שמות נינהו דמתרי קראי נפקי: גמ' אכילה בכזים. משמע והתורה לא חייבה עליו אלא ביישוב הדעת: השמר פן לא מעונה. השמר פן תבא לידי לא תעונה: א"ר נפישי להו לאוי. השמר ופן ששניהן לא תעשה הן ואנן לאו אחד אמרינן שמא לא רצה להרבות בו לאוין: השמר דלאו. כגון השמר בנגע הלרעת (דברים כד) שלח יקוץ בהרתו: השמר דעשה. השמר שתתענה: ותנא מייתי. אזהרה בעינוי מהכא: על תוספת מלחכה. אם לא הוסיף מחול על הקודש להפסיק מן המלאכה מבעוד יום: יהא מוזהר. בלאו: מה לעינוי וכו'. כלומר עונש דמלאכה לאו מופנה הוא שאם באת ללמדו מעינוי יש להשיב מלאכה הותרה מקצתה אצל גבוה: חמשה קראי לחיבי במלאכה.

ארבעה לאוין וכרת אחד באחרי מות ובפ׳ אך בעשור (שבחומש הפקודים) כי: וחד לעונש דלילית. דחם חינו ענין לאזהרה תנהו לעניו עונש: ונאמר להלו

רמי עצים. עיין מנחות דף וכתובות דף ל ע"ב בתוס' [ישנים] על הגמרא מתחייב

מוסף רש"י

תום' ישנים

רמי עצים בלבד. תיתה ונחבנולו ולא חזרו לחיכל כלל [חולין קג, ב] אמרינן דאכל לחים קה, כן מנו ק זמכנ חלי זית והקיאו וחזר ובלעו דחייב שהרי נהנה גרונו בכזים וחלינו לחיחר דהחם בפרה בהמה המחשה ושם

הראשון ונתחייב בתשלומיהן והן אינן ראויות עוד אלא להסקה:

שכוסם שעורים של תרומה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש יכי ייאכל פרט למזיק אמר רב שיזבי א"ר יוחנן אזר שבלע שופין של תרומה והקיאן ואכלן אחר ראשון משלם (את) קרן וחומש • שני יאין משלם אלא דמי עצים לראשון בלבד: האוכל והשותה אין מצטרפין: מאן תנא אמר רב חסרא במחלוקת שנויה ור' יהושע היא דתנן יכלל א"ר יהושע יכל שמומאתו ושיעורו שוה מצמרף מומאתו ולא שיעורו

שמעתי שיש להיות בתוספתה המנס לא מנאמי אומו: השמר דעשה עשה. אע"ג דרבי יוחנן אית ליה בפ׳ הקומך רבה (מנחות דף לו:) השמר דעשה נמי לאו הכא אליבא דריש לקיש דהוא מרא דשמעתא משני:

ברביעית דם הבאה משני נפלים שאין

לא בזה ולא בזה רביעית מתחילה

אבל שני מתים שיש בכל אחד טפי

מרביעית לדברי הכל מצטרפין חצי

רביעית מזה וחלי רביעית מזה וכן

קרא לרבי עקיבא בפרק קמא דסנהדרין (דף ד.) לרביעית דס

קיימא לן כל שטומאתו ושיעורו שוה מלטרפין ומתרלא דמיירי

שיעורו ולא מומאתו לא מומאתו ולא שיעורו אין מצמרפין רב נחמן אמר

אפילו תימא רבנן עד כאן לא קא אמרי רבנן התם אלא לענין מומאה

דשם טומאה חד היא אבל הכא משום יתובי דעתא הוא והאי לא

מיתבא דעתיה וכן אמר ר"ל במחלוקת שנויה ורבי יהושע היא דתנן כלל

א"ר יהושע כַו' וֹרבי יוחגן אמר אַפּילו תימא רבגן עד כאן לא קאמרי

רבנן התם אלא לענין טומאה אבל הכא משום יתובי דעתיה הוא והאי

לא קא מיתבא דעתיה: בותני׳ סיאכל ושתה בהעלם אחד אינו חייב אלא

חמאת אחת אכל ועשה מלאכה חייב ∞(שני) חמאות יאכל אוכלין

שאיגן ראוין לאכילה ושתה משקין שאיגן ראוין לשתיה (*) יייושתה ציר או מוריים פמור: גבל אמר ר"ל מפני מה לא נאמרה אזהרה בעינוי משום דלא אפשר היכי נכתוב נכתוב רחמנא לא יאכל "אכילה בכזית

נכתוב רחמנא לא תעונה קום אכול משמע מתקיף לה רב הושעיא

נכתוב רחמנא השמר פן לא תעונה א"כ נפישי להו לאוי מתקיף לה רב

ביבי בר אביי נכתוב רחמנא השמר במצות עינוי אם כן יהשמר דלאו

לאו השמר דעשה עשה מתקיף לה רב אשי נכתוב אל תסור מן העינוי

קשיא ותנא מייתי לה מהכא ייועניתם את נפשותיכם וכל מלאכה לא

תעשו יכול יהא ענוש (© על תוספת מלאכה ת"ל וכל הנפש אשר

תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה על עיצומו של יום ענוש כרת

ואינו ענוש כרת על תוספת מלאכה יכול לא יהא ענוש כרת על תוספת מלאכה אבל יהא ענוש כרת על תוספת עינוי ת"ל יכי כל הנפש אשר

לא תעונה בעצם היום הזה ונכרתה על עיצומו של יום ענוש כרת ואינו ענוש כרת על תוספת עינוי יכול לא יהא בכלל עונש אבל יהא

מוזהר על תוספת מלאכה ת"ל זוכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה

על עיצומו של יום הוא מוזהר ואינו מוזהר על תוספת מלאכה יכול לא יהא מוזהר על תוספת עינוי ודין יהא מוזהר על תוספת מלאכה אבל יהא

הוא ומה מלאכה שנוהגת בשבתות וי"ם אינו מוזהר עליה עינוי שאינו

תורה אור השלם 1. וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֵשׁ בְּשְׁגְגָה וְיָסַף חֲמִשִּׁיתוּ עָלְיוּ וְנָתַן לַכּּהַן אֶת הַקֹּדָש: ויקרא כב יד 2. וּבֶּעְשוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קָדֶשׁ יִהְיֶה לָבֶם וְעִנִּיתֶם

במדבר כט ד 3. וְכָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׁה פָּל מְלְאַבְה בָּעֶצֶם הַיּוֹם הַנָּה וְהַאֲבַרְתִּי אֶת הַנָּפָשׁ את הַנֶּפֶשׁ :הָהָוא מִקֶּרֶב עַמָּה

י קי א כג י 4. כי כל הנפש אשר לא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הִיּוֹם הַזֶּה ונכרתה מעמיה:

תַעשוּ בַּעַצֵם הַיוֹם הַזָּה ַּנְיָּנְינִים בְּשָּׁבְים הוּא לְכַפֵּר עַלִיכֶם לִפְנֵי יְיָ עַלַיכֶם לִפְנֵי יְיָ יַנְ עַלֵיכֶם לְפְנֵי יְיָ אֱלֹהַיכֶם: ויקרא כג כח

הגהות הב"ח

(h) מתני' משקין שאינן ראוין לשתיה פטור שתה ליר: (ב) גמ' יכול יהא ענוש כרת על תוספת מלאכה כו' כל מלאכה בעונת ביות כזה והאבדתי לענט היוט הוה והאבו זה את הנפש ההיא מקרב עמה על עילומו כו׳ ונכרתה מעמיה עילומו: (ג) שם מראי כתיבי:

> לעזי רש"י פרוני"ש. שזיפים.

רבינו חננאל

הכוסס שעורים של תרומה. וכן האוכל תרומה אכילה גסה משלם הקרן מאי טעמא איש כי יאכל כתיב פרט למזיק. א"ר יוחנן זק שבלע שזפין של תרומה והקיאן, דרך ריח הריטי. ורא אחר קרן וחומש, והשני אינו משלם אלא דמי עצים לראשון בלבד. האוכל והשותה אין מצטרפין. . כלומר, המאכל והמשקה רב חסדא למתניתין לר׳ יהושע ותנא קמא חולק

טומאתו ולא שיעורו אין מצטרפין. וביום הכפורים כיון שהאוכלין שיעורן ככותבת, והמשקין שיעורן (ברביעית) ןכמלא לוגמיון, שיעורו של זה לא שיעורו של זה לפיכך אין מצטרפין, וכר פלוגתיה דרי יהושע חולק. וא"ר יחתן וגם רב נחמן קאי כוותיה, דמתניתין דברי הכל היא, ולא פליגי אלא לגבי טומאה דשם טומאה אחת היא. אבל הכא אי איכול אכילה ככוחבת או שתי (כרביעית) [כמלא לוגמיו] מייתבא דעתיה. אבל חצי כותבת אוכלין וחצי (רביעית) [מלא לוגמיו] משקין .. לא מייתבא דעתיה. אכל ככותבת ושתה כרביעית בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת. אמר ריש לקיש מפני מה לא אזהרה בעינוי משום דלא אפשר, היכי נכתוב לכתוב לא יאכל אכילה בכזית היא, לכתוב לא תעונה אכול מש מתקיף לה רב אשי ניכתוב לא תסור מן העינוי קשיא. <mark>ותנא</mark> מייתי לה אזהרה לעינוי מהכא, דתניא יכול יהא ענוש כרת על

משל פשר או מות הדהרא חיים כהן זיל מרץ דהרא מיירי בתרומה שנחמללה באכילת הראשון ונפקא ליה מחורת חרומה כדאמרינן בפ"ק דכריחות [1, א] כהן שסך שמן של תרומה בן [בחון ישראל מתעגל בו ואינו חושש דכתיב ומחו בו כי ימללוה. פכינ או מתחוללת ועומדת, להכי פטור השני, אבל בחולון מיירי גבי לפג ואין נכאה לחמל, בין הרי רטבי מעוד היי מינטא, אין של מו מחומות שלות שלו של שלו השלי להיי גבי מחלים להיי גבי מלב. ואין נכאה לחמל, בין סך בה כהן שנשה הדבר בהיתר לבלעה זר דשמא אכמי קאי [וזקיימא בשלים. אל אין נכאה לרכילה דאי טעמא משום חילו ישלם (הראשון) בשביון קרן לחשון לכל הספחת כמו פירות ולחה לא ישלם אלא דמי עצים, ועוד דבכולה סוגיא דהכא מיירי בדברים שאינן ראויין לאכילה שלקלום כגון אכילה גסה וכוסם שעורין. על כן נראה כדפרישית, ועוד היה אומר רבינו דטעמא משום דלא חזי לאכילה כלל עוד משיקיאוהו. מ"ר. חד לעוגש דישבא וחד לעוגש דלידיא. לא ידענא אי בעינן בכל דוכמא שוש דיממא וליליא [ב]מלאכה כגון שבחות וימים טובים ומאי טעמא*.

תוספת היום שמוסיפין ביום הכפורים מחול על הקדש, ת"ל כל מלאכהלא תעשו בעצם היום הזה. וכתיב וכל הנפש אשר לא תעווב בעצם היום הזה. וכתיב וכל הנפש אשר לא תעווב בעצם היום הזה. וכתיב וכל הנפש אשר לא תעשוב בעצם היום הוה. על די מוחר על התוספת, יכול יהא מוחר על התוספת, ואסיקנא (ד') [ה'] (דאי כתיבי במלאכה, חד לעונש היום וחד לעונש הלילה, וחד לאזהרת היום, וחד לאזהרת הלילה. וחד לאקושי עינוי למלאכה, מה מלאכה לא ענש אלא אם כן הזהיר אף עינוי לא ענש אלא אם כן הזהיר.

נוהג בשבתות וי"ם אינו דין שלא יהא מוזהר עליו אבל אזהרה לעינוי של יום עצמו לא למדנו מניין לא יאמר עונש במלאכה דגמר מעינוי ומה עינוי שאינו נוהג בשבתות וי"ם ענוש כרת מלאכה שנוהגת

בשבתות וימים מובים לא כל שכן למה נאמר מופנה להקיש ולדון ממנו גזרה שוה נאמר עונש

בעינוי ונאמר עוגש במלאכה מה מלאכה לא עגש אלא אם כן הזהיר אף עינוי לא עגש אלא אם כן הזהיר איכא למיפרך מה לעינוי שלא הותר מכללו תאמר במלאכה שהותרה מכללה אלא לא יאמר

עונש בעינוי דגמר ממלאכה מה מלאכה שהותרה מכללה ענוש כרת עינוי שלא הותר מכללו לא כל

שכן למה נאמר מופנה להקיש ולדון ממנה גזירה שוה נאמר עונש בעינוי ונאמר עונש במלאכה מה

מלאכה ענש והזהיר אף עינוי ענש והזהיר איכא למיפרך מה למלאכה שכן נוהגת בשבתות וימים מובים תאמר בעינוי שאינו נוהג בשבתות וימים מובים אמר רבינא האי תנא עצם עצם גמר מופנה

דאי לא מופנה איכא למיפרך כדפרכיגן לאיי אפנויי מופנה © חמשה קראי כתיבי במלאכה חד לאזהרה

דיממא וחד לאזהרה דליליא וחד לעונש דיממא וחד לעונש דליליא וחד לאפנויי למגמר עינוי ממלאכה

בין דיממא בין דליליא דבי ר' ישמעאל תנא נאמר כאן עינוי ונאמר להלן עינוי מה להלן לא ענש אלא אם כן הזהיר אף כאן לא ענש אא"כ הזהיר רב אחא בר יעקב אמר יליף שבת שבתון משבת יבראשית מה להלן לא ענש אלא אם כן הזהיר אף כאן לא ענש אלא אם כן הזהיר רב פפא אמר